

Recuperació d'un disseny de Gaudí a Montserrat

► El primer misteri de Glòria, la resurrecció de Jesucrist, del Rosari Monumental de Montserrat, que és en el Camí de la Santa Cova, ha quedat restaurat i ha estat inaugurat —com mostra la foto— en presència del pare abat, de monjos de la comunitat i de responsables de la Diputació de Tarragona, que ha

subvencionat una part de l'obra gràcies al conveni de col·laboració signat amb la Fundació Abadia de Montserrat 2025. Els treballs de restauració s'han basat en un projecte de l'arquitecte Anton Baraut i han consistit sobretot a reubicar la figura del Crist ressuscitat segons el projecte original d'Antoni Gaudí. Un altre element restaurat ha estat la inscripció *Resurrexit, non est hic* (Ha ressuscitat, no hi és aquí). Fou l'abril de l'any 1903 quan la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat va fer públic el compromís de realitzar aquest primer misteri i va encarregar el projecte a Gaudí, que també hi va posar l'escut de Catalunya.

GLOSSA

Tot escoltant els germans grans

Una escola d'una línia, des de llar d'infants fins a secundària obligatòria, celebra la festa del seu patró amb una pregària en què participen els alumnes des de P3 fins a quart d'ESO. Coincideix amb l'últim dia de curs. Abans de cloure's la pregària, un noi i una noia dels que finalitzen etapa i estada a l'escola adrecen unes paraules als companys que restaran al centre. Comencen així: «Encara recordem quan érem nosaltres els que estàvem aquí al davant asseguts, mirant com els grans s'acomiadaven. Mai vam arribar a pensar que algun dia ens tocaria a nosaltres marxar i deixar tota aquesta família de l'escola enrere. Cada professor i cada alumne ens ha ensenyat alguna cosa. Hem crescut amb els ensenyaments d'aquesta escola, inspirats en els ensenyaments del Crist [...]. Avui ens toca a nosaltres acomiadar-nos.»

Aquests *germans grans* segueixen dient als seus companys, amb mots sincers i sentits: «No us inundarem amb paraules emotives i explicacions sobre el que ha suposat formar part d'aquesta família esco-

lar, perquè us volem adreçar unes paraules directament a vosaltres». Amb to directe, parlen als alumnes que restaran a l'escola i, des de la pròpia experiència viscuda en aquelles aules i patis, els recomanen: «Heu d'escoltar bé les paraules dels professors, que, tot i que a vegades puguin semblar absurdes, seran eines que us ajudaran a construir el vostre futur». No dubten a proposar unes fites a assolir: «La nostra missió és poder esdevenir pelegrins en el camí de la vida que estem construint. Ser bastó quan algú necessita suport. Ser capa quan algú necessita acolliment, recolliment i diàleg. Ser la creu per poder testimoniar la paraula del Senyor i el seu missatge a tots els que ens envolten». I acaben amb un agraïment: «Hem d'agrair als professors el que ens han mostrat i transmès.»

«Sigueu agraïts. Que la paraula de Crist habiti en vosaltres amb tota mena de riquesa; instruiu-vos i encamineu-vos els uns als altres en tota mena de saviesa; moguts per la gràcia de Déu» (Col 15-16).

Enric Puig Jofra, SJ

RESSÒ DE LA PARAULA

Paraules de fe: Hannah Arendt (III)

La postura que adoptava Hannah Arendt davant els polítics i les seves decisions ens resulta molt familiar als qui mirem d'aplicar criteris cristians, és a dir, la Doctrina Social de l'Església, al discerniment moral de la vida política concreta. Ella era una filòsofa, però la seva actitud i les seves paraules fregaven d'alguna manera el que un creient podia viure i dir des de la seva fe.

Així, prenia postura davant qüestions tan greus com la guerra del Vietnam o l'escàndol del Watergate, i en el marc de les seves conferències i col·loquis era interpel·lada, sobretot pels seus alumnes i gent jove, perquè es definís políticament, si era conservadora o liberal... A la qual pregunta ella responia:

«Realment no ho sé... Suposo que mai vaig estar situada en cap d'aquestes posicions. Tu saps que per a l'esquerra sóc conservadora i que els conservadors em prenen per una esquerrana, una inconformista, o sap Déu què... No crec que la qüestió real d'aquest segle acabi sent il·luminada per aquest tipus de coses.»

En definitiva, ella vivia en l'espai de les idees i del pensament, on els problemes es veuen amb tota la seva profunditat i es descobreix «el que ha de ser», l'ideal. Però el sofriment i el conflicte venien quan havia de viure el que realment és. Això no ens resulta estrany als cristians. Sabem que una paraula de fe referida a la política sempre serà crítica i inconformista, perquè cap opció política realitzarà l'ideal evangèlic en el qual creiem; tanmateix, no podem deixar d'optar en concret, per no pecar d'evasió i falta de compromís. Només que la fe ens facilita una sortida a aquest conflicte, que potser ella no va poder practicar.

Creiem que aquesta tensió va marcar tota l'existència d'Arendt, inclosa la seva existència personal i íntima. Ho podem veure en la seva actitud davant la gran qüestió del valor de la vida humana i de la mort.

Ella es va mostrar sempre absolutament apassionada de la vida humana. Però va haver d'afrontar episodis de malaltia i mort com una tràgica contradicció difícil de pair. La malaltia i mort del seu marit, un accident de trànsit que li va poder haver costat la vida, la mort d'amics íntims... Com afirmar apassionadament la vida? El papa Joan XXIII va morir l'estiu de 1963, estant Arendt a Roma. Va quedar sorpresa de la personalitat del Papa, aquest home senzill, ple de confiança en si mateix, un home la fe del qual li semblava inspiradora i que va posar de manifest en les paraules que va pronunciar en el seu llit de mort: «Qualsevol dia és bo per néixer, qualsevol dia és bo per morir». Arendt va expressar la seva admiració en l'assaig *El cristià a la cadira de Pere*. I el filòsof J. Glenn Gray li va fer aquesta observació: «M'he adonat que es tracta de la mateixa robusta afirmació de la vida en tu (com en ell). Suposo que només els posseïts per aquest sentiment d'afirmació poden permetre's posar en qüestió el valor de l'existència en absolut.»

A l'hora de la veritat, Arendt no va integrar amb pau totes les experiències de mort que la realitat li posava al davant. Eren una contradicció insofrible a la seva energia i a les seves ganes de viure. En la seva pròpia malaltia no va suportar la convalescència, va menysprear el tractament, es va tornar agressiva i displicent, i va compensar la solitud aferant-se obsessivament als amics. Li va sobrevenir la mort en plena activitat...

La fe ens permet afirmar apassionadament la vida humana fins a reconèixer-la com a eterna, i alhora assumir fins al fons la tragèdia de la mort, sempre que la visquem com ho va fer Jesucrist, és a dir, estimant fins al final.

† Agustí Cortés Soriano
Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

ENTREVISTA

■ PALOMA GÓMEZ BORRERO

Renúncia papal

La renúncia de Benet XVI va donar encara més valor al seu pontificat. El seu gest va ser valent, ja que per prendre una decisió com aquesta es necessita «molt coratge, valor, coherència i, sobretot, humilitat», assegura la periodista Paloma Gómez Borrero, que en el seu darrer llibre *De Benedicto a Francisco. El cónclave del cambio* (Planeta) respon algunes de les qüestions suscitées arran de la renúncia del papa Benet XVI.

Què reflecteix en el llibre?

L'arribada fins a Francesc partint d'un Papa que ens ha deixat grans escrits, però que per les seves mancances físiques no ha pogut afrontar els reptes i els desafiaments actuals, que veia que eren necessaris, i per això ha marxat. Ha volgut deixar que l'Església la porti un home que tingui aquest vigor físic que a ell li ha faltat. Explico qui és Benet XVI i les grans coses que ha fet. Han estat vuit anys de pontificat molt fecunds; només cal veure com ha afrontat la pederàstia, el diàleg amb altres religions...

Quins reptes té el nou Papa?

És el Papa que necessitem avui en una societat en què compta molt el carisma. El repte principal és tornar a Crist aquesta societat d'avui, descristianitzada. En doctrina serà molt estricta. En un món consumista com l'actual cal canviar les estructures econòmiques i socials, i impregnar-les de l'Evangeli.

Serà capaç de fer un tomb a la Cúria?

Crec que sí. Ho està estudiant amb el consell de vuit cardenals. Com a bon jesuïta, ho està valorant i després de l'estiu, cap al setembre o l'octubre, ho podem comprovar, perquè crec que seran molt profunds. El més decisiu serà el nomenament del secretari d'Estat.

Òscar Bardají i Martín

JESÚS DE NATZARET

Les grans paràboles de Lluç

Actualitat de la paràbola del bon samarità (2)

L'actualitat de la paràbola és patent. Si la traduïm a les dimensions de la societat mundial, ens adonem, per exemple, del poc cas que desporten als nostres ulls els pobles robats i saquejats d'Àfrica. Llavors veiem fins a quin punt ens són *pròxims*; veiem que el nostre estil de vida també els ha robat i saquejat. Formen part també d'aquest robatori les ferides de l'ànima que han rebut de nosaltres. En comptes de donar-los Déu, el Déu que se'ns ha apropiat en el Crist, i d'aquesta manera admetre i consumir llurs grans i valuoses tradicions, hem tingut el cinisme d'ensenyar-los un món sense Déu, on tot roda a l'entorn del poder i del profit.

Cal que ajudem materialment, però cal que també revisem la nostra forma de vida. Donem poc, si ens limitem a donar només béns materials. Que no hi ha gent saquejada i robada també al voltant nostre? Les víctimes de la droga, del tràfic humà, del turisme sexual, dels homes interiorment destruïts, que estan buits enmig de la riquesa material.

Tot això són coses que ens importen i ens criden a tenir la mirada i el cor de proïme, el coratge de l'amor als altres. És ben possible que el sacerdot i el leuïta passessin de llarg més per por que per indiferència. Cal que aprenguem de nou la gosadia de la bondat; i això només ho aconseguirem si interiorment ja som *bons*, si interiorment ja som *proïme* i així rebem la capacitat de veure quina mena de servei demana el meu entorn i el cercle més ampli de la meua vida, servei que és a les meves mans i que per això és comesa meua.

Joseph Ratzinger-Benet XVI
(*Jesús de Natzaret*, 1a part, Ed. Claret)

LES NOVES ESPIRITUALITATS

La vocació de construir ponts

Els moments fundacionals del cristianisme confirmen la seva vocació de construir ponts. Per tant, dialogar amb les espiritualitats postmodernes no és traïr la identitat cristiana, sinó més aviat al contrari, continuar

sent fidel a la seva vocació d'estar oberts a la cultura de cada moment.

Els assistents a la Pentecosta entenen el missatge: «Els sentim proclamar en les nostres pròpies llengües les grandeses de Déu» (*Ac 2,11b*). Parlin l'idioma que parlin els deixebles, els oients no han de renunciar a la pròpia llengua —la pròpia identitat— per sentir i entendre el missatge de Déu. El poden comprendre en la seva llengua materna, la llengua que els ha engendrat i que configura la seva idiosincràsia. Un idioma no és un element tècnic i asèptic, sinó que està fortament arrelat en la condició humana.

En la festa de la Pentecosta es proclama una Nova Aliança adreçada a tota la humanitat. Per això, cada poble i cada persona entén la grandesa de Déu en la llengua que li resulta significativa. L'experiència espiritual s'insereix en la particularitat de cada cultura.

Josep Otón
(*El reencantament postmodern*, Ed. Cruïlla-Fundació Joan Maragall, Barcelona 2012)

DONES DE FE

Etty Hillesum
(Middelburg, Holanda, 1914 - Auschwitz, 1943)

Etty (Esther) Hillesum va néixer en una família jueva culta. Igual que els seus germans, Mischa (pianista) i Jaap (metge), tenia una intel·ligència brillant. Apassionada per la literatura i la filosofia, li interessava també la psicologia, i això la va portar a conèixer el psicoquírog leg Julius Spier, que tindria un paper decisiu en la seva evolució espiritual, des de la indiferència inicial a una experiència de Déu profunda, mística.

En esclatar la guerra, després de treballar uns dies com a dactilògrafa en el Consell Jueu —l'organisme responsable de pactar amb els alemanys les deportacions—, la seva repugnància envers el Consell i la feina assignada, la va empènyer a oferir-se voluntària per anar com a *treballadora social* al camp de trànsit de Westerbork, preludi d'Auschwitz. Fou destinada a l'hospital i aquí, enmig del sofriment, Déu se li revelà extraordinàriament proper i l'atroç realitat quotidiana li aparegué, paradoxalment, portadora de sentit. «No ets tu, Déu meu, qui ens pot ajudar, sinó nosaltres els qui et podem ajudar a tu, i d'aquesta manera ajudar-nos a nosaltres mateixos». Renuncià a salvar-se —hauria pogut, com a membre del Consell—, decidint compartir la sort del seu poble. Deportada a Auschwitz, va morir el 30 de novembre de 1943, juntament amb els seus pares i el seu germà Mischa, mentre Jaap no va sobreviure a l'evacuació de Westerbork.

«Ajudar Déu... ésser un bàlsam per a tantes ferides», el crit penetrant d'Etty Hillesum.

Adelaide Baracco, teòloga

LECTURES MISSA DIÀRIA

I SANTORAL

Accés al Breviari

- 22. ■ Dilluns** (lit. hores: 4a setm.) [Ex 14,5-18 / Sl: Ex 15,1-2.3-4.5-6 / Jn 20,1.11-18]. Santa Maria Magdalena (de Magdala), deixeblla de Jesús; sant Teòfil, pretor romà mr.
- 23. □ Dimarts** [Ga 2,19-20 / Sl 33 / Jn 15,1-8]. Santa Brígida (Suècia 1303 - Roma 1373), rel. viuda, fund. Institut del Salvador i copatrona d'Europa.
- 24. ■ Dimecres** [Ex 16,1-5.9-15 / Sl 77 / Mt 13,1-9]. Sant Víctor, mr.; sant Boris, mr.; santa Cristina, vg. i mr.
- 25. ■ Dijous** [Ac 4,33;5,12.27-33;12,1b-2 (o bé: Ac 11,19-21;12,1-2.24) / Sl 66 / 2Co 4,7-15 / Mt 20,20-28]. Diada de Sant Jaume (anomenat el Major), apòstol (†44, per Pasqua), de Betsaida, germà de Joan (fills de Zebedeu), patró d'Espanya; santa Valentina, vg. i mr.
- 26. □ Divendres** [Ex 20,1-17 / Sl 18 / Mt 13,18-23]. Sant Joaquim i santa Anna, pares de la Verge Maria (tradicció iniciada s. II).
- 27. ■ Dissabte** (■ Barcelona, Sant Feliu i Terrassa) [Ex 24,3-8 / Sl 49 / Mt 13,24-30]. St. Cugat (Cucufate), mr. barceloní (s. IV), d'origen africà, venerat, entre altres indrets, a St. Cugat del Vallès.
- 28. ■ † Diumenge vinent**, XVII de durant l'any (lit. hores: 1a setm.) [Gn 18,20-32 / Sl 137 / Col 2, 12-14 / Lc 11,1-13]. Santa Caterina Thomàs, vg. agustina, de Mallorca; sant Pere Poveda, prev. i mr., fundador de la Institució Teresiana.

DIUMENGE XVI DE DURANT L'ANY

▶ Lectura del llibre del Gènesi (Gn 18,1-10a)

En aquells dies, el Senyor s'aparegué a Abraham a l'alzina de Mambré. Abraham seia a l'entrada de la tenda, quan la calor del dia era més forta. Alçà els ulls i veié tres homes aturats davant d'ell. Així que els veié correu a rebre'ls des de l'entrada de la tenda, es prosternà, inclinà el front fins a terra i digué: «Senyor, si m'heu concedit el vostre favor, us prego que no passeu sense aturar-vos amb el vostre servent. Permeteu que portin aigua per rentar-vos els peus i reposeu a l'ombra de l'alzina. Entretant aniré a buscar unes llesques de pa i refareu les vostres forces per a continuar el camí que us ha fet passar prop del vostre servent.»

Abraham entrà de pressa a la tenda i digué a Sara: «Corre, pren tres mesures de farina blanca, pasta-la i fes-ne panets». Després correu cap al ramat, trià un vedell tendre i gras i el donà al mosso perquè el preparés de seguida. Quan tot era a punt, prengué mató, llet i el vedell, els ho serví i es quedà dret al costat d'ells sota l'ombra de l'alzina, mentre ells menjaven. Llavors li preguntaren: «On és Sara la teva esposa?» Abraham respongué: «És dintre la tenda». Ell li digué: «L'any que ve tornaré aquí, i Sara, la teva esposa, haurà tingut un fill.»

▶ Salm responsorial (14)

R. *Senyor, qui podrà estar-se a casa vostra?*

Qui podrà viure a la muntanya sagrada? / El qui obra honradament / i practica la justícia, / diu la veritat tal com la pensa; / quan parla, no escampa calúmnies. R.

Mai no fa mal al proïsme, / ni carrega a ningú res infamant, / comten poc als seus ulls els descreguts, / honra i aprecia els fidels del Senyor. R.

No fia els seus diners a interès, / ni es ven per condemnar cap innocent. / El qui obra així, mai no caurà. R.

▶ Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Colossos (Col 1,24-28)

Germans, ara estic content de patir per vosaltres. Així continuo en la meua pròpia carn allò que encara falta als sofriments del Crist en bé del seu cos que és l'Església. Ara jo sóc servidor d'aquesta Església: Déu m'ha confiat la missió de dur a terme en vosaltres les seves promeses, el seu misteri secret, que d'ençà que existeixen els segles i les generacions humanes ell guardava amagat, però que ara ha revelat al seu poble sant. Déu ha volgut fer-li conèixer la riquesa i la grandesa d'aquest misteri que ell es proposava a favor dels qui no són jueus. El propòsit de Déu és aquest: que Crist, l'esperança de la glòria que ha de venir, estigui en vosaltres. Nosaltres l'anunciem. Sense fer distincions, amonestem tots els homes i els instruïm en tots els secrets de la saviesa per conduir-los al terme del seu desplegament en Crist.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Lluç (Lc 10,38-42)

En aquells temps, Jesús entrà en un poblet, i l'acollí una dona que es deia Marta. Una germana d'ella que es deia Maria, asseguda als peus del Senyor, escoltava la seva paraula, mentre Marta estava molt atafegada per obsequiar-lo. Marta, doncs, vingué i digué: «Senyor, no us fa res que la meua germana m'hagi deixat sola a servir? Digueu-li, si us plau, que m'ajudi». El Senyor li respongué: «Marta, Marta, estàs preocupada i neguitosa per moltes coses, quan només n'hi ha una de necessària. La part que Maria ha escollit és la millor, i no li serà pas presa.»

▶ Lectura del libro del Génesis (Gn 18,1-10a)

En aquellos días, el Señor se apareció a Abrahán junto a la encina de Mambré, mientras él estaba sentado a la puerta de la tienda, porque hacía calor. Alzó la vista y vio a tres hombres en pie frente a él. Al verlos, corrió a su encuentro desde la puerta de la tienda y se prosternó en tierra, diciendo: «Señor, si he alcanzado tu favor, no pases de largo junto a tu siervo. Haré que traigan agua para que os lavéis los pies y descanséis junto al árbol. Mientras, traeré un pedazo de pan para que cobréis fuerzas antes de seguir, ya que habéis pasado junto a vuestro siervo.» Contestaron: «Bien, haz lo que dices.»

Abrahán entró corriendo en la tienda donde estaba Sara y le dijo: «Aprisa, tres cuartillos de flor de harina, amásalos y haz una hogaza.» Él corrió a la vacada, escogió un ternero hermoso y se lo dio a un criado para que lo guisase en seguida. Tomó también cuajada, leche, el ternero guisado y se lo sirvió. Mientras él estaba en pie bajo el árbol, ellos comieron. Después le dijeron: «¿Dónde está Sara, tu mujer?» Contestó: «Aquí, en la tienda.» Añadió uno: «Cuando vuelva a ti, dentro del tiempo de costumbre, Sara habrá tenido un hijo.»

▶ Salmo responsorial (14)

R. *Señor, ¿quién puede hospedarse en tu tienda?*

El que procede honradamente / y practica la justicia, / el que tiene intenciones leales / y no calumnia con su lengua. R.

El que no hace mal a su prójimo / ni difama al vecino, / el que considera despreciable al impío / y honra a los que temen al Señor. R.

El que no presta dinero a usura / ni acepta soborno contra el inocente. / El que así obra nunca fallará. R.

▶ Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Colosenses (Col 1,24-28)

Hermanos:

Ahora me alegro de sufrir por vosotros: así completo en mi carne los dolores de Cristo, sufriendo por su cuerpo que es la Iglesia, de la cual Dios me ha nombrado ministro, asignándome la tarea de anunciaros a vosotros su mensaje completo: el misterio que Dios ha tenido escondido desde siglos y generaciones y que ahora ha revelado a sus santos. A estos ha querido Dios dar a conocer la gloria y riqueza que este misterio encierra para los gentiles: es decir, que Cristo es para vosotros la esperanza de la gloria.

Nosotros anunciamos a ese Cristo; amonestamos a todos, enseñamos a todos, con todos los recursos de la sabiduría, para que todos lleguen a la madurez en su vida en Cristo.

▶ Lectura del santo evangelio según san Lucas (Lc 10,38-42)

En aquel tiempo, entró Jesús en una aldea, y una mujer llamada Marta lo recibió en su casa. Esta tenía una hermana llamada María, que, sentada a los pies del Señor, escuchaba su palabra. Y Marta se multiplicaba para dar abasto con el servicio; hasta que se paró y dijo: «Señor, ¿no te importa que mi hermana me haya dejado sola con el servicio? Dile que me eche una mano.» Pero el Señor le contestó: «Marta, Marta, andas inquieta y nerviosa con tantas cosas; sólo una es necesaria. María ha escogido la parte mejor, y no se la quitarán.»

COMENTARI

Maria ha escollit la millor part

Tot al llarg de la seva vida pública Jesús va suscitar reaccions diverses entre la gent. Uns el van acollir i d'altres no, i encara en diferents graus. Jesús és acollit amicalment a casa de dues germanes, Marta i Maria. L'evangeli de Joan ens presenta aquestes dues dones, i el seu germà Llätzer, establerts a la població de Betània, a les portes de Jerusalem, com amics íntims de Jesús (cf. Jn 11,1-44 i 12,1-7). Lluç, en canvi, ens presenta aquesta escena en el camí de Jesús cap a Jerusalem, sense precisar-ne la ubicació.

Cadascuna de les dues germanes acull Jesús a la seva manera. Marta, com a bona mestressa de

casa, s'afanya a obsequiar Jesús. Ell no viatja sol, l'acompanyen els deixebles amb qui comparteix vida i missió. Acollir Jesús vol dir acollir tot el grup dels deixebles del mestre itinerant. Certament, una bona feina per a Marta i els servents de la casa. En els evangelis, Jesús és convidat a casa de persones benestants; podem pensar que també ho era la casa de Marta i de Maria. No tothom podia acollir a casa seva la comunitat de deixebles!

Maria, però, s'ajeu als peus del mestre per escoltar-lo. Seure als peus del mestre és l'actitud típica del deixeble en la societat jueva d'aleshores. D'aquesta manera, Maria és presentada com a deixeble de Jesús. Cosa inaudita! Perquè no era habi-

tual que es permetés a les dones de ser deixebles dels mestres de la Llei i dels rabins d'aleshores... Jesús accepta, però, el discipulat de Maria, i tampoc no se n'escandalitzen els altres deixebles. Un exemple de l'obertura de Jesús i dels seus.

Davant la recriminació de Marta (com pot una dona seure als peus del mestre, amb la feina que hi ha a la casa!), Jesús lloa l'actitud de Maria perquè ha escollit la millor part: l'escolta de la paraula de Jesús. Acollir Jesús està bé, i cercar d'obsequiar-lo és cosa bona, però és molt millor acollir la seva paraula i deixar-se transformar per ella. Maria ho va saber fer, també la mare de Jesús. Ho fem també nosaltres?

Jordi Latorre, SDB

CRÒNICA

Començant a preparar la cloenda diocesana de l'Any de la Fe. El passat dimarts 9 de juliol, una comissió de persones es va reunir amb el bisbe Agustí a la Casa de l'Església per iniciar la preparació de la trobada prevista per al 24 de novembre com a cloenda diocesana de l'Any de la Fe. Des que Benet XVI va anunciar la dedicació de l'Any de la Fe, de l'11 d'octubre de 2012 (coincidint amb el 50è aniversari de l'obertura del Concili Vaticà II) fins al 24 de novembre de 2013, festivitat de Crist Rei, a la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat s'han realitzat activitats i celebracions a nivell parroquial, arxiprestal, de vicaria. El moment de la cloenda de l'Any de la Fe tindrà un caràcter diocesà, ocasió de trobada de tots els feligresos del bisbat, i per això, es vol preparar acuradament i amb la col·laboració de representants de l'Església diocesana.

AGENDA

JMJ de Rio de Janeiro: viu-la també a Llinars del Vallès! Del 23 al 27 de juliol tindran lloc a Rio de Janeiro les Jornades Mundials de la Joventut, primer moment de trobada del papa

Francesc amb els joves catòlics de tot el món. Per a la majoria de joves catalans, l'oportunitat més factible serà la de viure l'esperit de la JMJ a Llinars del Vallès, en la convocatòria organitzada pel SIJ. Se seguirà en directe alguns moments de la trobada a Rio i hi haurà un programa que aprofundirà els mateixos continguts.

Dissabte 27, diversos bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya, entre els quals també el bisbe Agustí, realitzaran unes catequisis per als joves, sobre el text bíblic de «També vosaltres sereu testimonis» (Jn 15,27), amb un moment successiu de diàleg i la celebració de l'Eucaristia com a cloenda. Tots els interessats a participar-hi, també en moments puntuals del cap de setmana, adreçe'u-vos a joventut@bisbatsantfeliu.cat.

PUBLICACIONS I WEB

Atención religiosa al final de la vida - Conocimientos útiles sobre creencias y convicciones. Aquest llibre forma part de les iniciatives de l'Obra Social de "la Caixa" en el marc del programa d'atenció integral a persones amb malalties avançades i ha estat coordinat en la seva edició per Mn. Xavier Sobrevia, delegat de Pastoral de la Salut. El llibre vol ajudar els professionals sanitaris a donar respostes a les necessitats espirituals i religioses dels malalts. En una edició de butxaca dedica un capítol a cada religió, explicant-ne aspectes relacionats amb la malaltia i el final de la vida. La presentació d'aquest llibre va tenir lloc el 26 de juny, al Palau Macaya de Barcelona, amb la presència de Francesc Torralba, director de la Càtedra Ethos en la Universitat Ramon Llull (URL); Jaume Lanaspá, director general de la Fundació "la Caixa"; Xavier Gómez-Batiste, director científic del programa i de l'observatori Qualy (ICO); Francesc Torradeflot, director de l'associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós. Es pot sol·licitar el llibre a recursosreligiosos@fundacionlacaixa.es.

I tu, com vius l'Any de la Fe en plena crisi?

Se m'han demanat unes breus ratlles de reflexió sobre la crisi, emmarcades en l'Any de la Fe. Per a mi, un repte molt difícil pel qual m'ha costat trobar el moment. En primer lloc, perquè el primer que penso quan sento la paraula "crisi" és en la gent que la pateix més. I el sofriment de les persones és sempre (o ho hauria de ser, almenys pels cristians) terra sagrada on entrem amb delicadesa i sense banalitzar.

Com a societat, crec que la crisi ens està obligant a replantejar moltes coses. Algunes, positivament (encara que sigui perquè no hi ha més remei). I està estimulant a fer ressorgir valors que potser havien quedat amagats en els anys de bonança.

Com a cristians, crec que hi hauria dos compromisos a adquirir durant aquests temps difícils:

- que les nostres paraules i fets no siguin un insult per a la gent que més pateix.
- que les nostres paraules i fets siguin de denúncia profètica per una situació que ha estat provocada, i que és contrària a la voluntat de Déu per a la humanitat.

I què té a veure això amb la fe? Doncs TOT! La fe i les obres no poden anar deslligades, i s'han d'alimentar mútuament. Que l'aprofundiment en la fe ens porti, doncs, a una lluita més gran per la justícia. I que el compromís viscut des de la fe, lluny de tota agror, ens porti a un treball tossut i esperançat al mateix temps, perquè sabem de qui ens hem fiat.»

Sergi d'Assís Gelpí, monjo

(Extret de Crit Solidari núm. 10, abril 2013, butlletí periòdic de l'Equip de Pastoral Obrera)

ECO DE LA PALABRA

Palabras de fe: Hannah Arendt (III)

La postura que adoptava Hannah Arendt ante los políticos y sus decisiones nos resulta muy familiar a quienes intentamos aplicar criterios cristianos, es decir, la Doctrina Social de la Iglesia, al discernimiento moral de la vida política concreta. Ella era una filósofa, pero su actitud y sus palabras rozaban de alguna manera lo que un creyente podía vivir y decir desde su fe.

Así, tomaba postura ante cuestiones tan graves como la guerra del Vietnam o el escándalo del Watergate, y en el marco de sus conferencias y coloquios era interpelada, sobre todo por sus alumnos y gente joven, para que se definiera políticamente, si era conservadora o liberal... A lo que ella respondía:

«Realmente no lo sé... Supongo que nunca estuve situada en ninguna de esas posiciones. Tú sabes que para la izquierda soy conservadora y que los conservadores me toman por una izquierdista, una inconformista, o sabe Dios qué... No creo que la cuestión real de este siglo acabe siendo iluminada por este tipo de cosas.»

En definitiva, ella vivía en el espacio de las ideas y del pensamiento, donde los problemas se ven con toda su profundidad y se descubre «lo que debe

ser», el ideal. Pero el sufrimiento y el conflicto venían cuando tenía que vivir lo que realmente es. Esto no nos resulta extraño a los cristianos. Sabemos que una palabra de fe referida a la política siempre será crítica e inconformista, pues ninguna opción política realizará el ideal evangélico en el que creemos; y, sin embargo, no podremos dejar de optar en concreto, para no pecar de evasión y falta de compromiso. Sólo que la fe nos facilita una salida a este conflicto, que quizás ella no pudo practicar.

Creemos que esta tensión marcó toda la existencia de Arendt, incluida su existencia personal e íntima. Lo podemos ver en su actitud frente a la gran cuestión del valor de la vida humana y de la muerte.

Ella se mostró siempre absolutamente apasionada de la vida humana. Pero tuvo que afrontar episodios de enfermedad y muerte como una trágica contradicción difícil de digerir. La enfermedad y muerte de su marido, un accidente de tráfico que le pudo haber costado la vida, la muerte de amigos íntimos... ¿Cómo afirmar apasionadamente la vida? El papa Juan XXIII falleció en el verano de 1963, estando Arendt en Roma. Quedó sorprendida de la personalidad del Papa, ese hombre sencillo, lleno de confianza en sí mismo, un hombre cuya fe le parecía inspiradora y que puso de ma-

nifiesto en las palabras que pronunció en su lecho de muerte: «Cualquier día es bueno para nacer, cualquier día es bueno para morir». Arendt expresó su admiración en el ensayo *El cristiano en la silla de Pedro* y el filósofo J. Glenn Gray le hizo esta observación: «Me he percatado de que se trata de la misma robusta afirmación de la vida en ti (como en él). Supongo que sólo los poseídos por este sentimiento de afirmación pueden permitirse poner en cuestión el valor de la existencia en absoluto.»

A la hora de la verdad, Arendt no integró con paz todas las experiencias de muerte que la realidad le tenía deparadas. Eran una contradicción insufrible a su energía y sus ganas de vivir. En su propia enfermedad no soportó la convalecencia, despreció el tratamiento, se volvió agresiva y displicente y compensó la soledad aferrándose obsesivamente a los amigos. Le sobrevino la muerte en plena actividad...

La fe nos permite afirmar apasionadamente la vida humana hasta reconocerla como eterna, y al mismo tiempo asumir hasta el fondo la tragedia de la muerte, siempre que la vivamos como lo hizo Jesucristo, es decir, amando hasta el final.

† **Agustí Cortés Soriano**
Bisbe de Sant Feliu de Llobregat